

ज्वजलपा वाःपौ

JWOJALAPA WEEKLY

दैनिक ल्या: १२ (पूर्णडक १५२) ने. सं. ११३७ कौलागा एकादशी आइतवा: २०७४ असोज २९ गते आइतवार (Oct- 15, 2017)

मू द | - पृष्ठ ६

‘नेपाल संवतया न्हूदं राज्यपाखें हंकेगु नितिं दबाव बिइमा:’

नेवा: नुग:
ब्वलंकेगु, नेवा:
एकता, नेवा: हक
अधिकारया स:
श्वयेकेगु नितिं
ह:पा: बिइगु छगू
अभियान

नेवा:तयसं जनस्तर
पाखें थ:गु हे कथं
सांस्कृतिक नख:या
रुपय् हनेगु नाप
नापं राज्ययात नं
न्हूदं हनेगु नितिं
दबाव बिइमा:

श्रीकृष्ण ज्यापु

नेपाल संवत् १९०० अर्थात थनि स्वीच्यादं न्हय:निसैं स्वनिग:या आदिवासी नेवा:तयसं न्ह्याकूगु राष्ट्रियता नापं अवलेया पंचायत विरुद्धया छगू कथंया आन्दोलन नेपाल संवत्या न्हूदं आन्दोलन आ: न्हूगु चरणय् थ्यंगु दु ।

नेपा:या राष्ट्रिय संवत्, देय्या नामं नेपा:मि जनतां पलिस्था यानादीगु नापं नेपा:या हे मौलिक सम्बत नेपाल संवत्यात राष्ट्रिय सम्बत घोषणा यायेमा:गु नापं नेपाल संवत्या प्रवर्तक शंखधर साख्वा:यात राष्ट्रिय विभूति

घोषणा यायेमा:गु माग छगू कथं पूर्वगुलिं आन्दोलनया छगू अध्याय क्वचा:गु दु । आन्दोलनया रुपय् नेवा: न्हयलुवातयसं न्ह्याकूगु नेपाल संवत्या न्हूदंया आन्दोलन लिपांगु इलय् वया सांस्कृतिक नख:या रुपय् हिलावंगु दु । नेवा:तयगु थ:गु हे कथंया बाजा थाना नापं नेवा: म्हसीका पिब्वइगु कथं वस: पुना सहभागी जुइगु सांस्कृतिक नख:या रुपय् हना वयाच्वंगु ख: ।

नेवा: नुग: ब्वलंकेगु नितिं, नेवा:तयगु दथुइ एकता यायेगु नितिं अले भाषिक नापं जातीय अधिकारया

नितिं चेतना थनेगु ज्या नं नेपाल संवत्या न्हूदं आन्दोलनपाखें या:गु खने दु । उकिं न्हूदं आन्दोलनपाखें नेवा: समाजयात त:धंगु उपलब्धी जूगु खने दु ।

नेपाल संवत्या न्हूदंया आन्दोलनयात नेवा: मखुपिन्सं तर्कं नेवा: एकताया प्रतिक नख:या रुपय् थुइका वयाच्वंगु दु ।

आन्दोलनया भ्बल्य् नेवा:तयसं माग या:गु कथं नेपाल संवत्या प्रवर्तक शंखधर साख्वा:यात राज्य हे राष्ट्रिय विभूति तर्कं घोषणा याये धुंकूगु दु ।

थुगु ल्याखं स्वल धा:सा न्हूदं आन्दोलनं उपलब्धी हासिल या:गु ख: ।

अथे हे नेपाल संवत्यात राष्ट्रिय संवत् घोषणा यायेमा:गु नेवा:तयगु मागयात पूरा यायेगु ज्या सरकारं या:गु दु । नेपा:या राष्ट्रिय संवत् धका: नेपाल संवत्यात घोषणा यायगु ज्या जूगु दु ।

नेपाल संवत् नेपा:या राष्ट्रिय संवत् घोषणा जुइ धुंकूगु अवस्थाय् नं जनस्तरं जक नेपाल संवत्या न्हूदंयात त:जिक हनाच्वंगु दु । तर राज्यपक्षं धा:सा आ: तक नं औपचारिक रुपं ज्याभ्ब: यानाच्वंगु मदुनि । नेपा:या

छगू जक राष्ट्रिय सम्बत जूसां नं नेपाल संवत्या न्हूदंयात हनेगु नितिं राज्य चिउता का:गु खने मदु । अले नेपाल संवत्यात छयलाबुलाय हयेगु नितिं मा:गु कथंया पला: न्ह्याकेगु ज्या या:गु खने मदु ।

नेपाल संवत्या न्हूदंयात आ: राज्यपक्षं हनेमा: अले सकल नेपा:मिपिनिगु संवत् धका: थुइकेगु नाप नापं थुकियात व्यवहारय् प्रयोग यायेगु ज्या राज्य हे यायेमा: धका: न्हूदं आन्दोलनय् वनाच्चीपं नेवा: न्हयलुवातयसं राज्ययात दबाव बिइमा:गु ई व:गु दु ।

नेपा:या राष्ट्रिय सम्बत
नेपाल संवत् १९३८ न्हूदं
नापं स्वन्ति नख:या लसताय्
सकल नेपा:मि, सकल
विज्ञापनदाता, स्तम्भकार,
ब्वमि नापं प्रत्यक्ष वा
अप्रत्यक्ष रुपं ग्वाहालि
यानादीपिं सकलसित भित्तुना

ज्वजलपा वा:पौ नापं कीर्तिपुर सन्देश साप्ताहिक परिवार

ज्वजलपा वा.पौ

सल्लाहकार
श्रीकृष्ण महर्जन
प्रकाशक:
नजरराम महर्जन
सम्पादक
श्रीकृष्ण तण्डुकार
ले-आउट:
ज्वजलपा डेस्कटप
संवाददाता

रामभोला महर्जन, निरजमान सिंह
थाकू

प्रिन्ट स्काई, येँ

ज्याकू: निखासी त्वा: किपू नपा-३

फोन ल्या: ४३३३००७, ९८४९४०९०७७

ई-मेल : jwojalapaweekly@gmail.com

सम्पादकिय

नेपाल संवत १९३८ न्हूदँया भिंतुना

विश्वय गन न मद्दुगु देय्या नाम पलिस्था यानातःगु संवत नेपाल संवत । छम्ह सर्वसाधारण जनता शंखधर साख्वाल पलिस्था यानावंगु संवत नेपाल संवत । जनस्तरं लगातार रुप हना वयाच्वंगु अले जनताया लगातार दबावया दथुइ राज्य तक राष्ट्रिय संवतया रुपय नालाकाःगु संवत धइगु नेपाल संवत खः । स्वनिगःया आदिवासी नेवाःतयसं थनि स्वीच्यादँ न्हयःनिसे सुरु याःगु नेपाल संवतया आन्दोलन छगू कथंया अध्याय क्वचाःगु दु । नेपाल संवतया प्रवृत्तक शंखधर साखाःयात राष्ट्रिय विभूति घोषणा यायेगु नाप नेपाल संवतयात राष्ट्रिय संवत धकाः घोषणा यायेत सरकार बाध्य जूगु खः ।

थौ नेपाल संवतयात राष्ट्रिय संवत घोषणा याये धुकूगु जूसां न राज्य नेपाल संवतयात छलयाबुलाय हयेगु निति माःगु कथंया पलाः लहवनेगु ज्या यानाच्वंगु मद्दुनि । नेवाः मखुपिनिगु दथुइ न नेपाल संवत धइगु नेपाःया राष्ट्रिय संवत खः धकाः प्रचार प्रसार यायेगु, नेपाल संवतया न्हूदँया लसताय राज्य हे थीथी ज्याभ्वः यायेगु नाप नेपाल संवतया बारे अध्ययन अनुसन्धान यायेगु निति माःगु कथंया प्रतिष्ठान तक दयेकेगु ज्या याःगु खने मद्दुनि । उकिं थुगुसीया नेपाल संवतया न्हूदँया लसताय न्हूदँ आन्दोलनया न्हयलुवातयसं थुकियात ध्यान बिया पलाः लहवनेमाःगु अवस्था वःगु दु ।

नेपाल संवतया न्हूदँ थुगुसी ११३८ खः । नेपाःया राष्ट्रिय संवत नेपाल संवत ११३८ न्हूदँया लसताय सकल नेपाःमिपिनिगु शुख, शान्ति, समृद्धि नाप भिँउसाय्या कामनायासे भिंतुना देछायाचवना ।

गजल शौरभ शाक्यया

गजल-४८

छंगु मतिनाय जिं, जिगु नुगः छवयेका छपित हे नस्वाःमवल, स्वां हवयेका । लँय नापलात छ, छाय फस्वया वना थातय मलात पलाः सूकार्थे स्वयेका । सर्ग कार्थे खँ, सुपाचं न्यक त्वपूया छंगु ख्वाःलुइका, सुपाचं जः त्वयेका । आस यक्वःकया, छंगु लँस मिखालाया छाय वये धया जित, छं मुस्या म्ययेका । गुलिनं जुल छंगु भिया, सुवा बिया जि हेकथं न मतिना छ, यायेमते सुइतं ह्ययेका ।

म्हपूजा व उकिया दार्शनिक मान्यता

बज्रमुनि बज्राचार्य

छुं न संस्कृति धैगु उगु थाय्या भूगोल अनुरूप निर्माण जुइगु खः । भूगोलया कारणं मनुतयगु व्यवहार निर्माण जुइ । थुजागु हे सामुहिक व्यवहार हे संस्कृति खः । दक्खिसिया विचारपाखें संस्कृति निर्माण जुइगु कारणं हरेक संस्कृति दुने दर्शन सुलाच्वंगु दै । उगु दर्शन हे संस्कृति मूल मन्त्र खः । गथेकि प्याखं जक स्वयगु खःसां तराई पाखेया प्याखनय तसकं हे बुलुहुं सनाः प्याखं हुलेगु याइसा, हिमाल क्षेत्रया प्याखनय तसकं हे सनाः प्याखं हुलेगु याइ । थुकिया मूल कारण धैगु उगु थाय्या भूगोल खः । अथेहे तराईया विवाह संस्कारयात स्वयगु खःसा जग्गा जमीन यक्व धैगु कारणं यानाः बहुविवाह यायगु प्रथा चले जुल । तर भूमिया कारणं अक्वः जग्गा त हिउँ नं नैगु जूगुलिं हिमाली भेगय प्यम्ह न्याम्ह दाजु किजाया छम्ह हे विवाह यायगु प्रथा न्यायात । उकिं नेपाल देया भूगोलया कारणं नेपाल दुने सांस्कृतिक विविधता खने दुगु खः ।

नेपालमण्डल दुने नेवाःतयसं हनावयाच्वंगु नेवाःमात्रया म्हसिका वयाच्वंगु छगू संस्कृति म्हपूजा खः । थुगु म्हपूजा शुक्लपक्ष पारुया दिखुनु हनेगु याइ । थुगु दिनसे नेपाल सम्वतया साल हिलेगु संयोगया दिं जुयाब्यूगु दु । ख्व हे कारणं नेपाल सम्वतयात नेवाः मात्रया सम्वत धकाः गैर नेवातयसं धायगु याना वयाच्वंगु खः ।

थुगु दिखुनु छँ छखां नीसी यानाः वँ इलाः मण्डः चयगु याइ । थुगु दिं छँया जःपिं फुक्कासिया म्वः ल्ह्याः न्हूगु निंगु वसः पुनाः मण्डया न्ह्योने फयतुइ । चिकं मण्डः धकाः दकले न्हापां दथुइ लाक

चिकं तयगु याइसा, छचाखेरं चाकलाक आख्यः, वा, ताय, स्वां, (वःमाय, हाकुमुस्या यैयापिनि) वयगु याइ ।

मण्डः न्ह्योने मौसम अनुसारया सि तयाः, मण्डलय कृच्छ्र हाकःगु कापः इताः च्याकेगु याइ । छँया हामा वा थकाली नकिं नं फुक्क जःया म्हय पूजा यानाः निदँ बुदिया इलय थें सिंसाफलं लुनाः म्हायात शूद्र यायगु याइसा, स्वयं थःमं नं चय क्वय मण्डः पूजा यानाः थःगु मण्डःयात पूजा यानाः खे लु इताः च्याकाः म्ह शुद्धिकरण यानाः, मत च्यानाः च्वंगु इलय हे खँ न्या सगं कायगु याइ ।

नेवाः संस्कृतिइ खँ सगं धैगु भिगु, मंगलया कामना यानाः, ज्या सफल जुइकाः व ज्या शुरु यायगु लागी कायगु याइ । मण्डः धैगु पुचः वा समूह खः । गथेकि सूर्य मण्डल धायवलय सूर्य लगायत सूर्यया परिवारया पुचः खः । अथेहे बुद्ध मण्डल, धर्म मण्डल, संघ मण्डल, दुर्गती परि सोधन मण्डल, रत्न मण्डल, धर्मधातु मण्डल आदि । अथेहे म्हपूजाखुनु थःहे शरीरया प्रतीक स्वरूप मण्ड दयका चतुर महाभूत वा पंचतत्वया प्रतिक चिकं, आख्यः ताय, वा, स्वां, मत तयाः पूजा याइ । दच्छिया छकः थुकथं थःत थःमं हे पूजा यानाः म्हसीकेगु संस्कृति कथं म्हपूजा न्याकाः वयाच्वंगु खः ।

मनूया जीवनय इन्द्रियया माध्यमं मेपिं मनूयात न्यावलें खंकाः च्वनागु दु । थुम्ह बांला, बांमला, भिं, मभिं, हाकु, तुयू, छाः नाइसे च्वं, सां, मसाः आदि तर मनुतयसं गबलें नं जि गथेच्वं धैगु विचाः मयाः । मनुत म्वानागुया सार अबले दै गबले थःमं थःत म्हसी । जि सु खः ? जिगु ज्या छु खः ? गबलें हे स्वयगु मयाः । उकिं चतुर महाभूतं निर्माण जुयाच्वंगु थःगु म्हाया मण्ड दयका गबलें हे सुकू मगनेमा धैगु प्रतीक छयलाः मण्डःया दथुइ चिकं तिकेगु याइ । स्वांया सुगन्ध थें थःमं हे वास व्हेले फयमा धैगु कामना याइ । थःगु ख्वाः न्यावलें थिना च्वनेमा धैगु प्रतीक कथं खेधु इताः च्याकी ।

म्हपूजाया विशेषता धैगु हे खेलुइताः खः । खेधु इताः पाखें खेलुइताः

जूगु खः । खे धैगु ख्वाः खः । ख्यायात नेपालभाषां खे धाइ । धु या अर्थ नाप खः । खेधु धैगु ख्वाःया हाकः खः ।

ख्वाःया हाकः धिकःगु इताःजुगुलिं खेधुइचा धाःगु खः । हरेक मनूया सौन्दर्यता धैगु ख्वाः खः । ख्वाः बांलासा मनु हे बांलाइ म्हाया अस्तित्व हे खालय दैगुलिं खालय न्यावलें चमकता दयाः च्वनेमाः ।

स्वन्ति नखःयात हे मत व स्वांया नखः कथं काइ । स्वां नं न्यावलें सुगन्ध बियाःचवनीसा मतं न्यावलें जः बियाचवनी । उगु स्वन्तु नखः मध्ये म्हपूजा छन्हु खः ।

थुगु दिखुनु थःमं न्हापा यानाः वयागु बांमलागु ज्यायात त्याग यानाः न्हूगु जीवनया शुरुवात यायगु प्रण याइ । म्हायात बांलाकेगु लागी म्वः ल्ह्याः शुद्धगु वसः पुनेगु यानाः पिनेया म्हायात शुद्धिकरण याइसा, मण्डःया न्ह्योने संकल्प यानाः चित्त शुद्ध यायगु याइ । खे लु इताः थें च्याये फयमा, जःविइ फयमा धैगु प्रतिज्ञा याइ । संस्कृतिइ छयलीगु प्रत्येक वस्तुपाखें छगू छगू प्रतिनिधित्व यानाचवनी । इताः पंचतत्व मध्ये अग्नि तत्वया प्रतीक खः ।

गुकिं संसारया हरेक वस्तुयात नष्ट यायगु याइ । मनुतयगु मनय दयाच्वंगु राग, द्वेष, मोह, अहंकार, काम क्रोध लोभ थें जाःगु हरेक वस्तुयात नष्ट याइ । इताःया दार्शनिक महत्व धैगु हे थः च्यानाः मेपिन्त लूगु क्यनाः विइगु खः । थःगु जीवन अस्तित्व समाप्त जूसां थःगु आधार मेपिं आनन्द म्वाय फयमा, खःगु लँपुइ पलाः छिइ फयमा ।

थःके नं इताःयाके दुगु उदार, बोधिसत्वया भावनां थाय कायमा । थौया दिनसे काय, वाक, चित्त शुद्ध यायगु जुल धैगु संकल्प यानाः म्हपूजा याइगु खः ।

थुकथं जीवनयात लिक्क तयाः अनुभव याये धुकुपिं भूमी पुर्खापिन्सं सोच विचार यानाः जीवन दर्शनयात थुइकाः विइ कथं न्याकाः तःगु म्हपूजा संस्कृति पाखें पुर्खापिनिगु बौद्धिकता व दार्शनिकता यात म्हसीकेगु कसि नं जुयाब्यूगु दु ।

नेवाः वा.पौ. १०६.६

नेवाः सः नेवाः एफ. एम. १०६.६

नेपालभाषा एकेडेमिया निति
अनक मिडिया प्रालिया न्हयव्वया

नेवाः एफ. एम. १०६.६

न्यामासिमा, द्यःधवाखा, किपू-२

फोन ४३३४२२२ ईमेलः

ankmedia.newafm@gmail.com

newafm.com.np

आः न्हिच्छि चिच्छि

विश्वया न्ह्यागु

कुनय च्वना नं

न्यनादीफइ ।

नेवाः एफ. एम.

न्यनादिसँ

नेवाः जुयाया गौरव

यानादिसँ

किपुली ९२ करोडय स्टेडियम दयेकीगु

ज्वलला वा:पौ

नेपाल जोरखाने खेलकुद संघ किपुली थ्यंमथ्यं ९२ करोड लागतय बहुउद्देशीय स्टेडियम दयेकीगु जूगु दु ।

उकिया निति नेपाल जोर खाने खेलकुद संघ, अन्तर्राष्ट्रिय जोरखाने खेलकुद महासंघ व किपू नगरपालिका दथुइ विहिवा: स्वंगू पक्षीय सम्झौता जूगु दु ।

नेपाल जोरखाने खेलकुद संघया नाय: सुरेन्द्र मानन्धर व अन्तर्राष्ट्रिय जोरखाने खेलकुद महासंघया नाय: तर्क जुयादीमह इरानया पूर्व उपराष्ट्रपति मोहसेन मिरालिजादे आर्थिक ग्वाहालिया विषयस सम्झौता पतिइ ल्हा:चिं तयादीगु ख: । मुक्कं लागतया ७५ प्रतिशत महासंघ व ल्यंदूगु

२५ प्रतिशत संघं व्यवस्था मिलेयायेगु कथं सम्झौता जूगु नाय: मानन्धरं त्रिपुरेश्वरय च्वंगु युनाइटेड वर्ल्ड ट्रेड सेन्टरय ग्वासा: ग्वा:गु पत्रकार सम्मेलनय जानकारी वियादीगु ख: । अथेहे, नाय: मानन्धर व किपू नगर पालिकाया मेयर रमेश महर्जनं जग्गा सम्बन्धय सम्झौता पतिइ नं ल्हा:चिं तयादीगु ख: । किपू नगरपालिका वडा ल्या: १० य संघयात नगरपालिकां १८ निसं २० रोपनी जग्गा स्टेडियम निर्माणया निति उपलब्ध याकेगु मेयर रमेश महर्जनं धयादीगु दु । नाय: सुरेन्द्र मानन्धरं याकनं हे विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन डिपिआर तयार याना: निर्माण ज्या न्ह्याकेगु धासं न्यादया दुने

निर्माण क्वाचायेकेगु आजु दूगु खं धयादिल ।

महासंघया नाय: व इरानया पूर्व उपराष्ट्रपति मोहसेनं नेपाली जोरखानेया निति त:धंगु ह्वता: जूगु धासं जोरखाने संघयात निर्माण ज्याय सक्रिय जुइत आग्रह यानादिल ।

जोरखाने संघया मूछ्याञ्जे रवि घिमिरे स्टेडियम ज:खतय जोरखाने स्टेडियम लिसं बहुउद्देशीय कभर्ड हल, स्वीमिड पुल, आवास गृह, रेष्टुरेन्ट व जिम्नेजियम दइगु जानकारी वियादिल । मूछ्याञ्जे घिमिरे चीधंगु आकारय ओलम्पिक एकेडेमिया अवधारणाय स्टेडियम निर्माण यायेत्यनागु जानकारी वियादिल ।

नेपालभाषा मचा सिरपा: वाडमय शताब्दी पुरुषपाखें घोषणा

ललेन्द्र शाक्य/

वर्ल्ड नेवा: अर्गनाइजेशन जापान कव: व नेवा: बस्ती नेवा: स्कुल अभियानया ग्वासालय शुक्रवा: येया खुसिबुई च्वंगु नेपा: ब्याक्वेटया हलय त:जिगु ज्याभव: यासं 'नेपालभाषा मचा सिरपा:या घोषणा जुल ।

वाडमय शताब्दी पुरुष संस्कृतिविद् डा. सत्यमोहन जोशी मूपाहाँ कथं भाया: वयकलं हे उगु सिरपा:या घोषणा यानादीगु ख: । ज्याभवलय पाहाँ कथं नेवा: न्ह्यलुवा:पिं लक्ष्मीदास मानन्धर, मल्ल के. सुन्दर, संस्कृतिविद् प्रा. डा. चुन्दा बज्राचार्य, पवित्र बज्राचार्य, नेपा: राष्ट्रिय पार्टीया नाय: डा. विजय सैजु, पूर्वमन्त्रीपिं राजेन्द्र श्रेष्ठ, तीर्थराम डंगोल, दिलीप महर्जनलिसं नेवा: जागरण मञ्चया नाय: सुजीव बज्राचार्य, वर्ल्ड नेवा: अर्गनाइजेशन नेपा: कव:या कार्यवाहक नाय: शाक्य सुरेनपिन्सं आसन ग्रहण यानादीगु ख: । पाहाँपिं सकलसित सभा नाय: सुनिलकुमार शाक्यं खादा न्ययेका: लसकुस यानादीगु ख: । मचा सिरपा:या निति जापानय च्वना: आर्थिक रकम मुंकेगु ज्याय संयोजन यानादीमह लिसं वर्ल्ड नेवा: अर्गनाइजेशन जापानया कजि व नेवा: जागरण मञ्च जापानया सल्लाहकार सुनिलकुमार शाक्यया सभापतित्वय न्ह्या:गु उगु ज्याभवलय भाजु शाक्यं हे लसकुस न्वचू वियादीगु ख: । मूपाहाँ वाडमय शताब्दी पुरुष डा. सत्यमोहन जोशी प्वच:चाय 'नेपालभाषा मचा सिरपा:' च्वयात:गु घाना: उगु प्वच:चा ब्येका: सिरपा:या उद्घोष यानादिसं घोषणा यानादीगु ख: । उगु घोषणा ज्याभवलय चीचाधिक:पिं मचातसं नं प्वच:चा ब्येका: उलेज्या या:गु ख: । नेपालभाषा मचा सिरपा:या परिकल्पनाकारलिसं नेवा: बस्ती नेवा: स्कुल अभियानया कजि दिपक तुलाधरं मचा सिरपा:या विषययात कया: जानकारी वियादीगु ख: ।

ज्याभवलय मचा सिरपा:या निति आर्थिक ग्वाहालि वियादीपिं दातापिन्त सुभाय पौ ल:ल्हायेगु ज्याभव: नं जूगु ख: । उगु सुभाय पौ मूपाहाँ वाडमय शताब्दी पुरुष डा. जोशी ल:ल्हानादीगु ख:सा सभानाय: सुनिलकुमार शाक्यं खादा न्ययेकादीगु ख: । ज्याभवलय एनआरएनया एसिया प्यासिफिकया उपाध्यक्ष गोविन्द श्रेष्ठलिसं एनआरएनया ग्लोबल न्वकू भवन भट्टपिन्सं नुग:खं तयादीगु ख:सा मचा सिरपा:यात कया: नेवा: न्ह्यलुवा:पिं लक्ष्मीदास मानन्धर, मल्ल के. सुन्दर, शाक्य सुरेनपिन्सं नुग: खं तयादीगु ख:सा अन्तर्राष्ट्रिय विशेषज्ञ डा. ज्योतिप्रभा तुलाधरं नं थ:गु नुग:खं तयादीगु ख: । अथेहे, जापानं भायादीमह नेवा: म्थ्याय मचा इन्दिरा सुजुकी राजभण्डारीं नं थ:गु नुग:खं तयादीगु ख:सा थीथी देसं भायादीपिं रजनी प्रधान, सकि्ला राजभण्डारीपिन्सं नं नुग: खं तयादीगु ख: । नांजा:मह म्येहालामि पवित्र कसा: नं जनकवि दुर्गालाल श्रेष्ठया च्वसां पिज्व:गु छपू म्ये हाला: न्यकादीगु ख:सा ज्याभवलय कलाकार भोगेन्द्र मानन्धरं कालभैरव प्याखं न्ह्यव्व:गु ख:सा लाखे प्याखं नं न्ह्यव्व:गु ख: । अथेहे, किलाघ: सांस्कृतिक पुच:पाखें मंगल धून, धिमे बज्या व बाँसुरी बज्या याना: सांगितिक लकस बलकाब्यूगु ख: । मूपाहाँ डा. जोशी नेपालभाषा मचा सिरपा:यात कया: च्छयादीगु ख:सा सिरपा: नीस्वनेगु निति पला: न्ह्याकादीपिं दिपक तुलाधर व सुनिलकुमार शाक्यया पला: सुथां लायेमा धका: भित्तुना देछानादीगु ख:सा सभानाय: सुनिलकुमार शाक्यं सुभाय देछा:सं ज्याभव: क्वाचायेकादीगु ख: । ज्याभवलय गैर आवासीय नेपा:मिपिन्त लसकुस यायेगु ज्या जूगु ख:सा उगु हे लसकुस यायेगु ज्याभव:या दथुइ विशेष ज्याभव: कथं नेपालभाषा मचा सिरपा:या घोषणा जूगु ख: । ज्याभवलय आपालं गैर आवासीय नेपा:मिपिनिगु उपस्थिति दूगु ख:सा आपालं नेवा: ख्य:या थीथी व्यक्तित्वपिनिगु उपस्थिति दूगु ख: । ज्याभवलय आ:तकया दुने १४ लख तका दां दातापिनिगु पाखें दुतिने धुंकेगु व अझ नं दातापिं वयाच्वंगु जानकारी नं ब्यूगु ख: ।

युवा पत्रकार श्रीकृष्ण महर्जन

INDIGENOUS Tv मा

नेपालभाषाया ज्याभव:
नेवा: सरोकार

सोमवा: बहनी ६:३०, मंगलवा: सुथय ५:३० व
न्हिनय १२ ता इलय

खस नेपाली भाषामा
कार्यक्रम

जन सवाल

विहिवार बेलुकी ९ बजे, आइतवार राती
२:३० र मंगलवार विहान ८ बजे

स्वन्ति: नख: म्ह पुजा, किजा पुजा, लक्ष्मी पुजाया महत्व छु ख: ?

लक्ष्मी पुजा

स्वन्ति नख:या भवलय स्वनिग:या आदिवासी नेवा:तयसं दक्ले न्हापांगु दिं कथं लक्ष्मी पुजा याइगु ख:। थ्व धइगु दच्छिया दक्ले लिपांगु दिं ख: नेपाल संवतया तिथिया ल्याखं।

थुखुन्हु दच्छिया साल तमाम याइगु अर्थात ल्या:चा: क्वचायेकीगु ख:। अले न्हूगु वा लया ह:गु वा नापं जाकी अले ध्यबा तकं तया पुजा याइगु धइगु हे लक्ष्मी पुजा ख:।

लक्ष्मी पुजायात छगू कथं अन्न, न्हूगु तुफि व ध्यबायात तकं पुजा याइगु ख:। अले गुलि गुलिसिनं हासायु थीथी कथंया सी अर्थात फलफुल तकं तया पुजा याइगु चलन दु। मोहनी नख:या चलंया दिननिसें वुँड वा लइगु ख:सा अले व हे लयाह:गु वायात पुजा याइगु धइगु हे लक्ष्मी पुजा ख:। थ:थ:गु धुकुतिइ तया अथे पुजा याइगु ख:।

म्ह पुजा

तिथिया ल्याखं दँय दसं कछलाख पारुया दिनय हे म्ह पुजा याइगु नेवा:तयगु मौलिक कथंया संस्कृति ख:। म्ह पुजा धइगु मौलिक कथंया नेवा:तयगु मंका:गु संस्कृति ख:।

म्ह पुजा थ:थ:गु कथं हनेगु याना वयाचंगु दुसां मूल रुपं पुजा विधि व पुजाया सिद्धान्त धइगु छगू हे कथंया खने दु। म्ह पुजा याइगु विधियात कया चीहाकलं न्हयव्याचवना।

नेवा:तयसं याइगु म्ह पुजा धइगु दच्छि यंकया जीवन सफल जूगुलिं आ: न्हूगु दँया नितिं नं पञ्चतत्व शरिरयात न्ह्याबलें सन्तुलित याना जीवनय वइगु ख:।

पंग:यात चीका न्हय: वने फयेमा: धका: संघर्षया याना वनेत तिब: विइगु कथंया पुजा ख:। उकिया अर्थ संघर्षवादी सिद्धान्त ज्वना म्ह पुजा याना वयाचंगु ख:। म्ह पुजा धइगु नेवा:तयगु मौलिक कथंया संस्कृति ख:।

गुगु संस्कृति धइगु संघर्षवादी सिद्धान्त ज्वनाचंगु नाप नापं मनुयात हे घ: भा:पिया याइगु विशेष कथंया पुजा ख:। विश्वय गनं नं गुगु समाजय नं मदुगु मनुया म्हगयात हे पुजा यायेगु चलन धइगु नेवा:तयगु छगू म्हसीका जुयाचंगु दु।

त:सिया महत्व:

म्ह पुजा व किजा पुजाय मेमेगु फलफुल मदुसां जिउ तर त:सि धा:सा दये हे मा:। नेवा:तयसं त:सियात तसकं महत्व बिया वयाचंगु दु।

त:सि धइगु सि अर्थात फलफुलत मध्ये नं दक्ले महत्वपूर्णगु व मू सिया रुपय हे त:सियात कयात:गु दु। गुलि नं सि अर्थात भि दुगु सि चाकुसि, सुन्तलासी, खाइसि, भमसि, भोगते लगायत सीत दु व फुक्क त:सिपाखें हे पिहां व:गु धाइ। उकिं मेमेगु सि मदुसां त:सि जक दयेवं हे गा:।

अले म्ह पुजा व किजा पुजाया भवलय थीथी सि अर्थात फलफुल ल:मल्हासे त:सि ल:ल्हायेगु याना वयाचंगु ख:। उकिं त:सिया महत्व अप्पयाचंगु ख:।

खें सगं

खें सगं विइगु धइगु पञ्चतत्व ल:ल्हाना हइगु ख:। सगं विइगु इलय न्या, ला, व, खें व अय्ला तया विइगु ख:। न्या धइगु जल तत्व, ला धइगु पृथ्वी तत्व, व: धइगु वायु तत्व अले खें धइगु आकास तत्व ख:सा अले अय्ला वा थ्व धइगु तेज तत्व ख:।

थ्व न्यागुलिं तत्व सन्तुलित जुल धा:सा जक मनुत स्वास्थ्य जुइगु अले न्ह्यागु ज्या याना नं जीवन न्हयाके फइ धका: तयेकीगु नेवा: संस्कृतिया दर्शन ख:। पञ्चतत्वात्मक जीवनय छगू जक तत्व मन्त म्हो जुल धा:सां वायु असन्तुलित जुल धा:सा अस्वस्थ जुइ।

उकिं थ्व न्यागुलिं तत्वयात सन्तुलित याना तयेगु नितिं हे खें सगं काइगु तान्त्रिक दर्शन

ख:। थ्व नेवा:तयगु मौलिक कथंया दर्शन दुध्यानाचंगु संस्कृति ख:।

फं लुइगु

म्ह पुजा व किजा पुजाया भवलय नेवा:तयसं स्वक्व: तक फं लुइगु इलय फं अर्थात पाथिइ स्वां, जाकि, सिन्ह:, वरां, चिचोगु:गु योमरीनिसें ख्व:सिं तया अले चिचिधंगु मेमेगु फलफुल नं तया लुइगु याइ। स्वक्व: स्वक्व: फं लुना हइगु धइगु शरिर अर्थात म्हग, नुग: अर्थात आत्मा व बुद्धिया नितिं ख: धका: धाइ। म्ह पुजा म्ह पुजा धइगु शरिर जक मखु नुग: व बुद्धिया नितिं नं ख:। उकिं स्वक्व: तक अथे फं लुइगु नेवा:तयगु थ:गु हे कथंया विस्कं संस्कृति ख:।

जाकि चूया मनुचा व त्वा:देवा:

स्वन्ति नख: धइगु थ:गु अन्न वा दुकाये धुंका: हनीगु नख: ख:। लक्ष्मी पुजा खुन्हु अन्न वा व जाकियात पुजा

याइगु ख:। अले व हे न्हूगु वा वा जाकि जुया उकिं हे दयेकीगु छगू कथंया नसा ज्वलं धइगु मनुचा अर्थात घ:चा मरि व त्वा:देवा मरि ख:।

मनुया जीवन न्ह्याबलें ल्यना च्वनीमखु छुन्हु फुना वनी धइगु सांकेतिक रुपं सन्देश बिइत मनुचा मरि अर्थात घ:चा मरि नापं मत त्याकेगु त्वा:देवा: दयेका दयेका लक्ष्मी पुजा, म्ह पुजा व किजा पुजा याइगु ख:। अन्न व बुँज्या नाप स्वापू दुगु स्वन्ति नखतय जाकि चूया थुगु कथंया मरिया महत्व दयाचंगु दु। थ्व धइगु नेवा:तयगु थ:गु हे पह: ख:। मेमेपिलिसे ज्व: मला:गु चलन ख:।

किजा पुजा

नेवा: मखुपिन्सं नं किजा पुजा याइगु चलन दु। इमिसं थ: किजा व दाजुयात पुजा याइगु ख:। विशेष याना मन्द: च्वया नेवा:तयसं थें हे पुजा याना न्याता रंगया सिन्ह: तिक्केगु याइ। अथे जूसां खें सगं विइगु धा:सा याइमखु।

अले नेवा:तयसं थें चिकं मन्द: दयेका संघर्षवादी सिद्धान्त कथं पुजा याइमखु। इमिसं थ: किजायात न्याता सिन्ह: तिक्केगुयात हे प्रमुख तायेका पुजा याइगु ख:। अले थ: दाजु किजायात स्वांमा: क्वखायेकेगु याइ। तर नेवा:तयसं धा:सा म्ह पुजाया कन्हय खुन्हु थ: दाजु वा किजायात पुजा याइगु जुया हे थुखुन्हुयात किजा पुजा धा:गु ख:।

किजा पुजा खुन्हु थ: त:केहेपिन्सं भवयु ज्वरे याना नापं मा:गु कथं फलफुल नापं फुक्कं तयार याना पुजा याइगु ख:। म्हपुजाया इलय थें हे च्वय छगू व क्वय छगू अप्प: घ:पिनिगु

नामय अले ग्व:म्ह दाजु किजा दु व:गू हे मन्द: च्वया पुजा याइगु ख:।

म्ह पुजाया विधि थें हे बँ थिला: अष्टमण्ड: हे च्वया म्हपुजाया इलय थें हे ताय, हाक् मुस्या, ग्व:मायु च्वया हइ अले आखे तया चिकं मन्द तया त:सिनिसें थीथी कथंया सि तकं तया हइ। जाकि चूया घ:यानिसें त्वा: देवा तकं तया हइ। मन्दलय क्वखा नाप नापं ग्वयस्वांमा: नं तया हइ। अले म्ह पुजाया इलय थें हे पुजा याना हइ। त:सि ल:ल्हाइ। धौ सगं विइ।

अथे हे फं लुना हइ। जाकि सिन्ह: तिका हइ। खें सगं तकं बिया हइ। अले दक्ले लिपा थ: दाजु किजायात चिपं थिइकेगु याइ। दाजु किजापिन्सं थ:त पुजा या:पिन्त वस: ल:ल्हाना बिइ। लिपांगु इलय वया नेवा:तयसं नं न्याता रंगया सिन्ह: तिक्केगु यानाह:गु खने दु। बास्तवय न्हापा न्हापा धा:सा अथे न्याता रंगया सिन्ह: तिक्केगु मयासे जाकि सिन्ह: तिक्केगु याइगु ख:। जाकि सिन्ह: धइगु जाकी, बजि, धौ, सिन्ह: व ल: याना न्याता तया दयेका तइगु सिन्ह: ख:। थुगु सिन्ह: नं पञ्चतत्वया प्रतिक कथंया सिन्ह: ख:।

थुगु कथं नेवा:तयसं मौलिक कथं स्वन्ति नख: हना वयाचंगु दु। अथे स्वन्ति नख: हनीगु धइगु मनुयात हे पुजा याइगु ख:। लक्ष्मी पुजा खुन्हु अन्नयात पुजा याइगु, म्ह पुजा खुन्हु थ:थ:गु परिवारय च्वना म्हगयात पुजा याइगु अले किजा पुजा खुन्हु थ: दाजु किजायात पुजा याइगु ख:।

थुगु कथंया संस्कृति धइगु नेवा:तयगु मौलिक कथंया

संस्कृति ख:। तर लिपांगु इलय वया नेवा:तयसं थ:गु मौलिक संस्कृतियात मथुया मेमेपिनिगु नक्कल याना हयेगु ज्या नं यानाचंगु दु। उकिं थ:पिनिगु म्हसीका पिब्वया चंगु नख: स्वन्ति नख:यात थुइका हनेमा:। थुगु नखतं वियाचंगु सन्देशयात थुइकेमा:। अले मथुपिन्त थुइका वनेमा:गु अवस्था दु।

ग्वयस्वांमा:

किजा पुजा याइगु इलय नेवा: समाजय ग्वय स्वांमा: मदयेकं हे मगा:। स्वयेबलय ग्वय थें चंगु स्वांया मा: जूगुलिं हे ग्वयस्वांमा: धा:गु ख:। सुकू गना मवनीगु जुया ग्वयस्वांमा:यात दीर्घायु व स्वस्थ जीवनया प्रतिक कथं नाला थ: दाजु व किजापिन्त अथे ग्वय स्वांमा: क्वखायेकीगु ख: किजा पुजा खुन्हु।

थिइबले च्वच्चां सुइगु थुगु स्वांया रंग धइगु तुयुगु, गाढा कलेजो व हल्का ह्याउगु विशेष प्रकारया स्वां ख:। थुगु स्वां नेवा:तयसं विशेष याना किजा पुजाया दिनय छयलयेगु याना वयाचंगु दु।

स्वां क्वकाइगु

नेवा: मखुपिनिनिसें ब्यागलं कथं नेवा:तयसं स्वन्ति नख:या रुपय हना वयाचंगु चलन धइगु स्वां क्वकायेगु ख:। लक्ष्मी पुजा या:गु प्यन्हु दुखुन्हु स्वां क्वकायेगु ज्या याइ।

लक्ष्मी घ:या स्वां अर्थात अन्नयात पुजा यानात:गु प्रसाद क्वकायेगुयात स्वां क्वकायेगु धाइ। किजा पुजाया कन्हय खुन्हु अथे स्वां क्वकाया सकलसित स्वां विइगु नाप नापं प्रसाद तकं विइगु याइ। अथे स्वां क्वकाये धुंका: जक स्वन्ति नख: क्वचा:गु तायेकी।

साहित्य उपन्यास जन्ति न्यास

चमि- मदन गोपाल प्रधान “क्वा:घासा”

कथंहे
न्यापांला छम्ह जक थहाँ वःगु सःताये दुगु । लिपा निम्ह थहाँ वःगु सः ताये दत । मनमाया व पिजःया मतिइ श्री व सुं मेपिं वःगु जुइ धका च्वन । तर स्वाने फुसय् नवनित खने दत । वया खाः थ्याउंपालु धाः । भतिचा मछिं पहः नं वः । स्वाने तप्यंक खने दुगु कोथाय् च्वना च्वम्ह पिजःयात छकः भ्याय्क स्वत । वया स्वपुं ग्यानापुया सुचं ब्यूगु बांलाक हे सिइ दु । “भासँ” धकाः वया म्हुतुं पिजःगु सःनं ताये दत । श्री ला खहे मखुत । मेपिं सु जुइ धयाथें मतिइ तयाः मनमाया व पिजः निम्हेसि नं स्वाने पाखे स्वया च्वन ।

स्वाने पाखे मिखा वयेका च्वम्ह पिजःया सातु वन । म्हे म्हे क्वाःलखं लुना थें जुल । म्हे छम्हं काइइयां मिन । आतपति हे न्यूगु थें च्वंक प्वाथय् स्याकल । हंसमसं धयाः म्हुतुइ इ सुकल । तसकं हे मछिंन । छु याये छुयाये जुल । छु धाइगु जुइ धकाः ग्यासं वयेकल । मनं मनं आगं घः, दिगु घः, गने घः आदि सकल घःत लुमकाः लसकुस याये भनं हथाय् पहलं पलाः च्वयेकाः स्वाने फुसय् खने दयेकः वःम्ह मनुरिखे स्वयाः “दाइ नं भाया दियागु ला ?” धकाः धयाः भागि यायेत छयं व्वछु कल ।

भाग्यमानि जुइ माः धकाः पिजःयात सुवाः बिया व मिजं न्याःवल, मनमाया च्वना च्वंगु कोथा रिखे स्वया । कोथाया लुखा खलुइन्तुं दना मनमायात नमस्ते यात । थःयात नमस्ते याःगु खनाः मनमाया नं नमस्ते यानाः धाल, “भासँ ।”

लाकां त्वःता व मनु दुहाँ वल । वया ल्यू ल्यू पिजः व नवनित नं । व मनु कोथाय् दुहाँ वलं नं मनमायां म्हेसिके मफु । सिके नं गनं फइ ? वं व मनूयात गबलें नं खंगु हे मखु । थःम्हं म्हे मस्यूम्ह मनूखं थःयात नमस्ते यानाः दुहाँ वःगु खनाः आतां न्हिला खाः लुया मनमायां व मनूयात स्वया च्वन ।

“छिं जितः म्हे स्यूगु खैमखु । जि पिजःया दराभत ।” पिजःयात क्यनाः थःगु परिचय बिसेलि मनमायां धाल, “ए ! दिसँ भाजु ।”

भ्याः चूलाक अंगः लिक्कसं च्वंगु मेचय् पिजःया दराभत फ्यतुत । न्ह्यु खान्तुं लुयाः मनमाया पिजःया दराभत पाखे स्वया च्वन । दर भतम्ह पिजःयात छकः पुलुक स्वत । पिजःया हंसं थाय् त्वःतल । मनय् अने अनेगु खँत लुइकल । उखेथुखें वनिम्ह धका दराभचयाम्हं मखुगु मनय् जकं तैगु मखुला धयाथें तायेकल । म्वाःमदुगु अवगाल जकं फये मालिगु ला धयाथें मनय् लुइकाः जिजक ज्यूसा अन हे वय्य सुना वने मास्ति वयेकल । सीतायात पृथ्वी मामं शरण ब्यू थें वयात नं ब्यूसा ज्यू धकाः मनय् तुनाः व थःगु विवस्ता ब्याः दना च्वन, प्वाःया किमि हे सिइ थें च्वंक मनय् मन्थयं मन्थयं धन्दा कयाः ।

“आः छितः गय् च्वं ?” पिजःया दराभतं मनमायायाके न्यन ।

“बांलाना वया च्वंगु दु । छितः म्हे फु मखा ?”

“ज्यौ छिं फु हे धाये माल ।”

थुलि धयाः पिजःया दराभत छुं बिचाः यानाः च्वम्ह थें सुक च्वन । छम्ह आज्ञाकारी मचा थें नवनित सुक फ्यतुना च्वन । दराभतम्हं अथे एक्कासि अन वइगु मति हे मताःम्ह पिजः नं थःत जूगु मछिं थःयाकेन्तुं सुचुकाः नायु सलं धाल, “दाइ छैय् भायाः थन भायागु ला ?”

“खः ।” निनिया थाय् छकः वयागु । अनन्तुं मां बापिं नाप लायेधकाः छै वनागु । छ थन वना च्वन धकाः मां नं धया चूगुलिं अनयात छकः नं स्वये अले छन्त नं नाप लाये धकाः थन वयागु ।

“भाजुया निनि गन थें ?”

“थन हे त्वाल्य् । हुंका भतिचा च्वय् ।”

“सु थें ?”

“हुंका च्वय् गने देगःया जवय् च्वंगु तःखागु छै । अन हेका, छिगु ।”

“ए ! यल मजु छिम्ह निनिला अयसा ?”

“ज्यौ । खः छिं ।”

मनमायां न्यंगु खँया लिसः बियाः पिजःया दराभत सुक च्वन । पिजः व नवनित निम्हं वं वयागु खाः वं वयागु खाः स्वया च्वन । पिजः यल मयजुया भिन्वा भौ धकाः थौं हे तिनि स्यूगुलिं भतिचा आतां च्वनाः मनमायां धाल, “यल मयजुं हे पिजः चूलाका बिया चूगु जुइका अयसा ।”

“खः निनि पाखे हे खँ जूगु ।” मनमायाया अन्दाज भतिचा हे मपः धयाथें मनं तुनाः पिजःया दराभतं धाल । पिजःयात छकः हानं स्वत । दराभतम्हं थःतः स्वःगु मखं छु याना च्वम्ह पिजःयात च्वने नं मछिं वने नं मछिं जुल । भ्वखाय् ब्या च्वंगु मनयात चिनाः वं धाल, “जि वने । दाइ छै भासँ ।”

“थौं वये मखुत । बरु छ गबलय् वयेगु ?”

“दाइ छै छकःनि भासँ । मां बापिके न्यने ।”

“वयकःपिनाप खँ ल्हाना वयागु । मां नं छत्त न्यान्हु खुन्हु त्वालं छवया हे धया चूगु दु । बरु न्यान्हु खुन्हु त्वालं गबलय् वयेगु जक धा । आः जि वना छवये ।” धायां पिजःया दराभत दन ।

“पलक दिसँ, भाजु । च्या छकः नि भपिया दिसँ ।” पिजःया दर भतयात इनाप यानाः पिजःपाखे स्वयाः मनमायां धाल, “का मै, दाइयात च्या छगू दयेका ब्यू ।”

“मखु छिउ, नकतिनि हे अन छै वजि नयाः वयागु ।” थुलि धयाः दराभतम्हं पिजःयात स्वत ।

“अयसा न्यान्हु खुनु त्वालं दाइयात लाः खतं भासँ । तताःजु मचात निम्हं म्हे फु दाइ ?”

“फुककं म्हे फु ।”

“च्या छकः नि भपिया दिसँ धयां, भाजु ।”

“मखु छिं, थौं म्हाल । लिपा वये बलय् त्वने दिसँ ।”

पिजःया दराभतम्हं कोथा पिहाँ वन । पिजः व नवनित नं नाप वन । पिजः नं वःगु खनाः दराभतम्हं धाल, “अन मफुम्ह त्वताः छ छाय् वयागु ? म्वाल । जि वने ।”

“कुने तक जक ।”

पिजः व नवनितं कुने तक तयेकाः दराभतम्ह वन । दराभतम्ह वंगु स्वयाः तता व किजा निम्हेसिनं वं वयागु वं वयागु खाः स्वत । निम्हेसियां भ्यातुगु नुगः याउँ ताल । याउँक छकः सासः ल्हानाः निम्हं मनमायाया छै दुहाँ वल ।

“न्हाचः जि गय्च्वंक ग्याःगु, छं मस्यू । दाइ अथे थन भाइ धकाः ला मति हे मदु । मखुगु जकं मनय् तया छुं धया दिइला धकाः म्हेयमज्यु धन्दा ।” थःगु छतिइ ल्हाः तयाः तताम्हं धाल ।

“जि जक मग्याःला ? थन दुने वयाम्ह ला मन हे भारा भारा मिं, छन्त जक छुं धया दिइगु खः ला धयाथें ।”

“दाइ भासँनि जितः सःतः वये म्वाःला ? थन हे व्वनाः हये माःगु ला ?” भचा तं म्वः पहलं पिजनं धाल ।

सःतः वयेत दना वलय् दाइ नं हे थनन्तुं छन्त नापलाना वने धकाः धया दिल । बा नं नं ज्यू धया दिल । जिं व्वना हया । जिगु छु दोप ?” तं म्वः पहलन्तुं नवनितं धाल ।

निम्हं खँ ल्हा ल्हां तले थहाँ वनाः मनमायाया थाय् वन ।

“भाल ला ?”

“भाल ।” पिजःनं धाल, “नवनित थन च्वनि । जि छै छकः वने न्हि, काकि ?”

मनमायायाके न्यनाः पिजः वन । वंम्ह पिजःयात स्वयाः मनमाया त्वलय् जुया च्वन । मनय् छुं खँ वायेकाः च्वम्ह थें च्वं । मनमाया त्वलय् जुया च्वंगु खनाः नवनितं धाल, “वासः? भपिया दिइ धुन ला, काकि ?”

“न्हाचः हे नये धुन ।” कुंसं न्याम्ह थें वास्याकक सनाः मनमायां धाल । हानं त्वलयन्तुं जुयाः स्वाने रिखे स्वया च्वन । मनमाया स्वाने पाखे स्वया च्वंगुलिं नवनितं धाल, “उखे छु स्वया दियागु काकि ?”

“पिजः वंगु ।” स्वाने रिखेन्तुं स्वयाः मनमायां धाल ।

“पिजः तताला वने धुंकल ।”

“खः । वने धुंकल ।” छगू हे सूरं मनमायां धाल ।

“छै थ्यने धुंकल जुइ ।”

“खः थ्यने धुंकल जुइ । आःबलय् छिमि मांनापं खँ ल्हाना च्वन जुइ । जितः याकःचा त्वःता छाय् वयागु धकाः छिमि मानं पिजःयाके न्यन जुइ । अले पिजःनं छ थन दु धकाः धाल जुइ ।” स्वानेरिखे स्वया च्वंगु मिखां नवनितयात स्वयाः मनमायां धाल, “पिजः छम्ह जां दुम्ह मचा जूसां भाग्यं ग्वाहालि मयाःम्ह जुया च्वन । भिपिनि चितासू दै मखुगु हे जुया च्वन ।”

नवनित छयं पाछा या सुकं मनमायाया खँ न्यना च्वन । वं छु धाये फुगु मखु । वया तताम्हेसिया खःगु नुगः वं ह्ययेके फुगु नं मखु । पिजःयात जूगु दुःख वं इनाः काये ज्यूगु नं मखु । थःम्हं छु याये मफुगुलिं थः तताया दुर्भाग्यया खँय नवनितं थथेअथे धकाः छुं धाये फुगु मखु । थ वयागु थःगु विवशता । कन्नापुगु अवस्था ।

□ कथंहे....

कविरत्न सिद्धिचरणया कवि व्यक्तित्व बारे छुंखँ

- पूर्ण तामाकार -

भीगु काव्य ख्यलय् पाश्चात्य साहित्यं वःगु रोमनीवादी प्रवाह स्फुरण याःगु व उकिया विकास यानाः दुग्यंक योगदान व्यूम्ह रोमानीवादी प्रवाहया अग्रज कविकथं सिद्धिचरण श्रेष्ठया नां तसकं जाः ।

नेपालभासाया नापं नेपाली भासाया काव्य प्रवाहय् वःगु स्वच्छन्दवादी प्रवृत्तिया इतिहासनाप सिद्धिचरण श्रेष्ठया नां ला व लुसि थें प्यपुना च्वंगु दु । नेपालीभासाय् स्वम्ह

रोमान्टिक कवि मध्ये लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा धुंकाः सिद्धिचरण खःसा नेपालभासाय् रोमान्टिक काव्य प्रवाहया प्रणेताकथं वयकःया नं नां जाः । कवियात रोमान्टिक कविता सृजना यायेत स्कूलय् वंगु अंग्रेजी रोमान्टिक कवितां प्रभावित याःगु खँ “प्रकृतिं हे जितः प्रेरणा बिल, अले स्कूलय् व्वनागु अंग्रेजी रोमान्टिक कविता नं खः । ... उगु हे कथं जिं नं न्हापा न्हापा प्रकृतिया कविता च्वयेगु याना ।” (खेलुइताः ल्याः ५) धयागु धापुतिं स्पष्ट याः । कविया कविताया प्रवृत्ति व भावया बारे तयाः अंग्रेजी कविपिनिगु कविता नाप लनाः नं व्याख्या व विश्लेषण यायेगु याः ।

समालोचक माणिकलाल श्रेष्ठजुं कविया कविताया बारे “बरु प्रकृतिपाखें क्रान्तिया

सन्देश कायेगु खँय सिद्धिचरण कवि शेलिया सत्तिक ला । कवि शेलिं “ओड टु वेष्ट विण्ड ९इमभ तय धभक्त धप्लम० स पश्चिमया फसं प्रेरणा कयाः आखिरय् क्रान्तिया सः न्यंकी । कवि सिद्धिचरणया नेपालभासाया कविता “वर्षा” स उज्वःगु हे भाव खनेदु ।” (नःलिस्वना,पौ : १६९) धकाः धयादिल ।

थथे हे नेपाली भासाया कविताया अभिव्यक्तिया बारे र मेश श्रेष्ठजुं “सिद्धिचरण किट्स जस्तै ग्रीष्मको कुनै मध्यान्दमा कतै बगैँचामा पुग्छन र नाइटिंगलको स्वरमा होइन, पुतलीको नाच हेछन । ...तर किट्स र सिद्धिचरणमा फरक छ, किट्स नाइटिंगलको गीतबाट मोहित मृत्युको शुन्यतासित बढ्छन्, सिद्धिचरणलाई भने पुतलीको नर्तनबाट जीवन पुनः निर्माण हुन्छ ।” (नेपाली

कविताको प्रवृत्ति,पौ : १४७) धकाः धयादिल ।

कवि सिद्धिचरणया कविता व्वनेबलय् वयकःया कवितां स्वच्छन्दवादी प्रवाहया दथु लँ प्राकृतिक सौन्दर्यताया वर्णन, स्वस्फूर्त कल्पनायुक्त अभिव्यञ्जनां थाय् कयाच्वंगु जक मखुसे वर्तमान व्यवस्थाप्रति तिब्र असन्तोष, विरोध व उकिइ हिलासु हयेमाःगु भावभिव्यक्ति दुसुना च्वंगु नं भीसं खनी । थथे हे कविया कविताय् राष्ट्रियतां जाःगु देशभक्तिपूर्ण भावना, मानवतावाद, नार ीवर्गप्रति आदर्श दृष्टिकोण, युगबोधगर्म्य भावनां थाय् कयाच्वंगु खनी । उकिं हे काव्य ख्यलय् सिद्धिचरण श्रेष्ठ र रोमान्टिक,प्रकृतिवादी कवि जक मखु, प्रगतिवादी क्रान्तिकारी कवि कथं नं नां जाः । नेपाली भासाय् सिद्धिचरणया च्वसा काव्य ख्यलय् जक न्ह्याःगु जूसां नेपालभासाय् धाःसा काव्यया नापं

वयकःया च्वसां रचित बाखं, निबन्ध, एकाङ्की प्याखं, समीक्षात्मक भूमिका, समालोचनात्मक लेख पिदंगु दु । उकिइ मध्ये “नारी हृदय” नांयागु बाखं सफू “सिद्धिचरणया निबन्ध” सफू पिदने धुंकूगु दु । नेपालभासाया २९ गु सफुतिइ “घःमा” “मन्तव्य” धकाः च्वयातःगु सफूया भूमिकां सिद्धिचरण यथार्थवादी समालोचक खः धायेबलय् आयुक्ति मजुइफु । थथे छगू ग्यसुलाःगु सफू पिथनेत गाक्क वयकःया समीक्षात्मक च्वसु नं पिदने धुंकूगु दु । उकी मध्ये वयकःया “भीगु भासाय् भी कवि चित्तधर”, “थौं यागु नेपालभासा साहित्य, नेपालभासा साहित्यय् छपुलु”, “सुगत सौर भया स्वंगू सर्गः” च्वसुत चर्चित च्वसु खः । उकथं सिद्धिचरण श्रेष्ठ अतिकं नांजाःम्ह जक मखुसे साहित्यय् बहुमुखी प्रतिभाशाली जहाँ थीम्ह साहित्यिक व्यक्तित्व

नं खः । थ्व कथं नेपालभासा काव्य ख्यलय् जक मखुसे साहित्यया थीथी विधाय वयकःया योगदान म्हो मजू । कवि सिद्धिचरणया भासा साहित्य सेवाया कदर यानाः च्वसापासां वयकःयात नै.सं.१०७६ बछलागाः ४ खुन्हु “कविरत्न” उपाधिं सम्मानित याःगु खः । नेपालीभासा साहित्य ख्यलय् युगकवि उपाधिं सम्मानित कवि सिद्धिचरणयात वि.सं.२०२२ स रत्न श्री पदक, वि.सं.२०४५ स पृथ्वी प्रज्ञा पुर स्कार बियाः हंगु खः । अथेसां कवि सिद्धिचरण नेपाली काव्य ख्यःया जक मखुसे नेपालभासाय् नं अतिकं नांजाःम्ह कवि खः । वयकःया च्वसां सृजित थीथी कृति व थीथी विधाय साहित्यिक रचनां नेपालभासा साहित्य ख्यः योगदानयात भीसं गुबले त्वःमके फइमखु । नेपालभासा साहित्यया आकाशय् कवि सिद्धिचरण छगः थीगु नगू जुयाः न्ह्यावले जहाँ थिनाच्वनी ।

च्वमिया नुगः स्याका त्वःता वंगु अवस्थाय् नं विमोचन जूगु सफू 'किपूया सी संस्कारया'

ज्वजलपा वाःपौ

हलिं नेवाःगुथि गःछें कचा, किपूया ग्वसालय् न्याक्वःगु साहित्य गोष्ठी जुल । ने.सं.११३७ कौलागा दशमी (असोज २८ गते) सनिवाः किपूया न्हूबजारय् च्वंगु मङ्गल स्कूलया हल्य् जूगु खः ।

कचा नायो प्रा.डा.तुयु बहादुर महर्जनया सभानायोसुइ जूगु उगु गोष्ठीया मूपाहाँ किपू नगर पालिकाया मेयर रमेश महर्जन, पाँगापिं हलिं नेवाः गुथिया मू नायो शान्त प्रकाश श्रेष्ठ, केन्द्रीय प्रतिनिधि नारायण महर्जन व दुवालाभि (समिक्षक) लोककवि राजभाइ जकःमि भायादीगु खः ।

सविना महर्जन व सकुन्तला महर्जन न्ह्याकादीगु उगु ज्याभ्वलय् उपप्राध्यापक बज्रमुनी बज्राचार्यया "किपूया सी संस्कार" सफूया नं चिखिप्यने ज्याभ्वः तयातःगु खःसां वयकःयात दबुली सःता मदी । च्व च्वमिया अपमान तायकाः उपप्राध्यापक बज्रमुनी बज्राचार्य सफूया उलेज्या जुइ न्ह्यःहे लिहाँ भायादील । च्वमियात दबुली मसःतूगु च्वमिया अपमान याःगु धकाः यक्वसें नुगलय् स्याकादील । च्व ज्याभ्वःया ब्यानरय् तकं सफूया नां छगू तक नं मतःगु ग्वसाखलःनं तःधंगु द्बकूगु धाय्माः ।

राष्ट्र म्ये, नेवाः राष्ट्रिय म्ये हायके धुकाः हलिं नेवाः गुथि गःछें कचाया दुजः बुद्धिलाल ज्यापुं लसकुस न्वचु बियादीगु खः । हलिं नेवाः गुथि गःछें कचाया म्हासिइका केन्द्रीय प्रतिनिधि नारायण महर्जनं बियादिल ।

थुगु ज्याभ्वःया उलेज्या मू पाहाँ मेयर रमेश महर्जनं थःम्हं चिनाखें ब्वनाः न्यका यानादिल । अनं सफूया चिखिप्यने ज्या जुल । सफू च्वमिया थःगु खं तयत च्वमियात सःतुवलय् वयकः लिहाँ भाय् धंकूगु जुल । सफूया बारे सुनांनं छसः न्वंवाय् मफुत । न्वंमवाल धाय्माल ।

न्यय्छम्ह ५१ म्ह सर्जकपिन्सं थःथःगु चिनाखें ब्वना न्यकादिल । चिनाखंया छयों "भीगु भाय् छाय् वुलुयावन" खःसां मेमेगु छयों तयाः नं चिनाखें ब्वनेगु यात । अय्सां सर्कसियां च्यूता भीगु भाय् ल्हाय्गु म्हो जुया वनाच्वंगुली च्यूताः काःगु खनेदु ।

खुम्ह पाहाँपिं रमेश महर्जन, राजेन्द्र कुमार पुता, प्रा.डा.चन्द्रमान बज्राचार्य, मदन गोपाल प्रधान, रजनी मिला व राजभाइ जकःमिपिन्सं नं चिनाखें ब्वना न्यकादीगु खः ।

थुगुसी न्हूदं किपुलिइ समल त्वालं, पांगाय् धुसि त्वाःया लू निभाः मिसा पुचःपाखें

ज्वजलपा वाःपौ

दय् दसं नेपाःमिपिन्सं तःजिक हना वयाच्वंगु नेपाःया मौलिक संबत नेपाल संबत हनेत किपूया वडा ल्याः ३ समल त्वालय् ने.सं ११३८ न्हूदं मूल समारोह समिति नीस्वंगु दु । रत्न बहादुर महर्जन (रवि महर्जन) या संयोजकत्वय् १५ म्ह दुजःया समिति नीस्वंगु दु । उगु समितिइ संयोजक रत्न बहादुर महर्जन (रवि) जुयादीगु दुसा दुजःपिं छसिकथं जितेन्द्र महर्जन, मनभोग महर्जन, मचाभाई महर्जन, सुविन्द्र नार यण महर्जन, सुवर्ण महर्जन, गौतमबुद्ध माली, ज्ञानरत्न महर्जन, मञ्जु महर्जन, हेरकेशरी महर्जन, बाबुकाजी महर्जन, सुविन्द्र महर्जन, विश्वकुमार महर्जन, काजिराम मालाकार, कृष्णगोपाल महर्जन च्वनादीगु दु ।

अथेहे प्रचार प्रसार कवःया संयोजक जितेन्द्र महर्जन, आर्थिक कवःया संयोजक कृष्णगोपाल महर्जन, व्यवस्थापन संयोजक सुविन्द्र नारायण महर्जन, बाजागाजा संयोजक मनभोग महर्जन, मिसा पुचः व्यवस्थापन कवःया संयोजक हेरकेशरी व मञ्जु महर्जनलिसें युवा व्यवस्थापनया कवः मचाबाबु महर्जन जुयादीगु दु । अथेहे थुगु मूल समारोह समितिया सल्लाहाकार ल्येगु भाला मूल समारोह समितिया संयोजक रत्नबहादुर महर्जनयात व्यूगु सुचं प्रचार प्रसार कवःया संयोजक जितेन्द्र महर्जनं बियादीगु दु ।

अथे हे थुगुसी नेपाल संबतया न्हूदं पांगाय् नं तःजिक हनेगु तयारी याःगु दु । पांगाय् दय्दसं मिसा पुचःतयसं पाःकयाः न्हूदं हनाःवयाच्वंगु खः । थुगुसी धुसि त्वालय् च्वंगु लूनिभाः मिसा पुचःया अगुवाईल्य् धुसि त्वालं न्ह्याइगु जूगु दु । न्हूदं समारोह समितिया संयोजक विना महर्जन अथेहे थीथी कवःया भाला कयाः ज्या यायेत भिंस्वम्हेसिया समिति नीस्वनातःगु दु । उगु याली ब्वति कायेत पांगाय् फुक्क बाजं खलःपिन्त नं इनाप याःगु दु । न्हूदंया लसताय् थीथी सांस्कृतिक ज्याभ्वःत नं तयातःगु दु । ध्वाखा दयेकेगु, मन्दः च्वयेगु धेंधेंबःला नं याइगु जूगु दु । सांस्कृतिक याली धुसि त्वालं सुरु जुया पांगा देय् चाहिलाः धुसि थ्यकाः सभा यानाः पाःब्वः लल्हानां क्वचाइकीगु ज्याभ्वः दु ।

पांगा महिला बचत तथा ऋण

सहकारीया भिक्वःगु साधारण सभा

पांगाय् भिंछगू मिसा पुचःया दुजःपिं मिलय् जुयाः नीस्वनातःगु, मिसातसें संचालन याना वयाच्वंगु सहकारी पांगा महिला बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाया भिक्वःगु साधारण म्हागः शनिवाः कीर्तिपुर नगरपालिकाया मेयर रमेश महर्जन त्वारवालय् मत च्याकाः उलेज्या यानादीगु खः । संस्थाया नायो विना महर्जनया नायोसुइ न्ह्याःगु सभाय् कोषाध्यक्ष मनदेवी महर्जनं लसकुस यानादीगु खः । उगु सभाय् पांगा दिख्यः व ध्वाखासीया बासुरी खलःपिन्सं मंगल धून थानाः दीगु खः । नायो विना महर्जनं वार्षिक प्रतिवेदन न्ह्यब्वया दीगु खः ।

तपाईको टोलमा भएका घटना कीर्तिपुरको समाचार बनाउने हो भने तपाई एक कल फोन गर्नुस् हामी तपाईको टोलको समाचार कीर्तिपुरको समाचार बनाईदिनेछौं

कीर्तिपुर सन्देश साप्ताहिक

कीर्तिपुरको चित्रण

किपुलिं पिदनाच्वंगु कीर्तिपुर सन्देश वाःपौ व ज्वजलपाः वाःपौया ग्राहक जुइगु नितिं स्वापू तयादिसँ

कार्यालयः निखासी टोलः कीर्तिपुर नपा-३
फोन नं.: ४३३३००७, ९८४१४०१०७७

ज्वजलपा वाःपतिइ छिगू चिनाखें/बाखें/हाइकू विज्ञापन व मेमेगु च्वसू पिथनेगु जूसा जिमित स्वापू तयादिसँ

सकलसिगु मंकाः सः

ज्वजलपा वाःपौ

ज्याकूः निखासी त्वाः किपू नपा-३ फोन ल्याः ४३३३००७, ९८०८६२६४२० ई-मेल : kirtipur_sandesh@live.com